

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

februari - april 2019

Luc Van Schoor - Vogelwerkgroep ARDEA

De vogelliefhebbers waren dit voorjaar zeer actief in de ARDEA regio, want niet minder dan 188 waarnemers voerden samen 6244 waarnemingen in tijdens deze periode. Dat is een flink aantal !

Bij de veel-invoerders prijkte deze keer Maarten Mortier op kop met 636 waarnemingen, gevolgd door John Van de Voorde met 426 en Johan Claes-sens met 387 waarnemingen.

Dat verdient zeker een pluim, maar ook evenzeer alle andere vogelliefhebbers die hun waarnemingen, hoe miniem ook, inbrachten op www.waarnemingen.be

Alle gegevens, ook deze van "gewone" vogels, zijn nuttig. Zo zijn we nog steeds op zoek naar mogelijke broedplaatsen van gierzwaluwen om

ze beter in kaart te brengen en extra nestgelegenheid te kunnen bieden. Zie je in de buurt of elders in onze regio gierzwaluwen rondvliegen, of weet je waar er broeden, geef ons dan een seintje via e-mail ardea@hobokensepolder.be of een telefoontje naar Walter De Weger - 0495 23 77 10. Alvast dank voor je hulp.

Trektellingen Hobokense Polder 21/3 tot 15/5/2019

Tijdens deze 10de opeenvolgende lentetrektellingen werden gedurende 31 teldagen in totaal 140 uren geteld door Maarten Mortier, Walter De Weger en Luc Van Schoor.

Daarbij werden gegevens van 87 soorten ingegeven, waarbij als bijzonderste feiten:

- nieuwe trektelpost-soorten: grauwe kiekendief, geoorde fuut, zwarte specht.
- nieuw dagrecord: fuut (4), zwarte ruiters (4), zwartkopmeeuw (172).
- evenaring dagrecord: bruine kiekendief (5), beflijster (19) en witgat (3).
- nieuw voorjaarsrecord: zwarte wouw (14), bruine kiekendief (31)
- eerste lentewaarneming: duinpieper

Fenologie in de ARDEA regio

Hieronder worden de aankomstdata vermeld van zomervogels die alleen in onze regio en/of in Vlaanderen als broedvogel voorkomen. Data die betrekking hebben op soorten die als broedvogel in Nederland en/of West-Europa voorkomen, worden opgenomen in het soortenoverzicht.

Soort	Datum	Plaats	Waarnemers
Tijftjaf (*)	23 feb	Groen Neerland-Wilrijk	CC
Koekoek	25 feb	auditief Ford V-Edegem	KK
	9 maart	zicht & auditief Koornbloem- Wilrijk	LVS
Zwartkop (**)	26 feb	Hove-Centrum	JCe
Lepelaar	4 maart	Polderstad-Hoboken	JP
Zwarte roodstaart	20 maart	trektelpost Hobokense Polder	OF
Boerenzwaluw	21 maart	trektelpost Hobokense Polder	MM
Fitis	29 maart	Romeinse Put, Edegem	JC
Oeverzwaluw	30 maart	trektelpost Hobokense Polder	MM, LVS, WDW
Kleine plevier	2 april	trektelpost Hobokense Polder	LVS, MM
Grutto	4 april	Polderstad-Hoboken	JP
Bruine kiekendief	5 april	trektelpost Hobokense Polder	MM
Boompieper	6 april	Hobokense Polder	LVS, DJ
Gekraagde roodstaart	8 april	Groen Neerland-Wilrijk	He
Blauwborst	10 april	Mastvest-Antwerpen	RH
Gele kwikstaart	10 april	trektelpost Hobokense Polder	LVS, MM
Grasmus	11 april	trektelpost Hobokense Polder	LVS, MM
Huiszwaluw	12 april	trektelpost Hobokense Polder	LVS, WDW, MM
Bonte vliegenvanger	13 april	Hobokense Polder	GM
Visdief	16 april	trektelpost Hobokense Polder	LVS, WDW
Gierzwaluw	16 april	trektelpost Hobokense Polder en Hoboken	LVS, WDW, WDR

Tuinfluitier	16 april	Hobokense Polder	LVS
Kleine karekiet	20 april	Hobokense Polder	EG
Nachtegaal	20 april	Hobokense Polder	EG, JVR, KDL
Boomvalk	22 april	trektelpost Hobokense Polder	MM
Braamsluiper	24 april	Hobokense Polder	LVS, DJ

(* *Tijftjaf*: werd in de regio vanaf 4 januari tot eind februari 10x waargenomen als wintergast, zodat de datum van aankomst eerste zomergast onduidelijk is.

(**) *Zwartkop*: gedurende de wintermaanden werden meerdere solitaire vogels gezien in Hove, Berchem, Edegem en Wilrijk.

Soortenbespreking

Tijdens deze periode werden in het ARDEA-werkingsgebied 145 soorten waargenomen. Hierbij bespreken we een selectie van 31 soorten.

Met 3 pleisterende **geoorde futen** op de Schelde tijdens de trektelling Hobokense Polder op 7 april noteerden we een nieuwe soort in onze ARDEA regio (MM, WDW).

Solitaire **purperreigers** trokken op 14 en 18 april respectievelijk over Hobokense Polder (MM, WDW) en over het Kielpark-Antwerpen (LV).

De **kleine zilverreiger** komt de laatste jaren minder in beeld – uitsluitend langs de trektelpost HP: 1 ex op 5 en 12 april, en 2 ex op 20 april (MM, LVS, WDW).

Op 26 februari vloog een **grote zilverreiger** over Groen Neerland-Wilrijk (JVV) Van 30 maart tot eind april trokken in totaal 20 ex over en langs de trektelpost HP met 12 ex als max. dag-totaal op 18 april. (MM, LVS, WDW).

Een ontsnapte geringde ad. **kwak** pleisterde van 11 april tot 1 mei in 2 private tuinen in Hove, nabij Lintsesteenweg en Mechelsesteenweg (BB, EVG, SVA, PT).

De lentetrek bracht in totaal min. 106 **ooievaars** over de ARDEA regio. De 2 eerste vogels trokken op 10 februari over Hove (WVS). Onder de 20 ingevoerde waarnemingen werden - naast de doortrek van één of meerdere vogels - ook enkele grotere groepen waargenomen: 19 ex over Edegem op 3 maart (IB), 17 ex over Golf Cleydael-Aartselaar op 12 april (WVG) en 2 groepen van respectievelijk 16 en 19 ex op 29 april over Hobokense Polder (MM).

Een man en vrouw **middelste zaagbek** vloog op 31 maart langs de trektelpost HP (MM).

Voor de 2de opeenvolgende winter verscheen **grote zaagbek** weer op de kasteelvijver van het Schoonselhof/Antwerpen. Vanaf 10 tot 24 februari was er regelmatig een baltsend paar

aanwezig (ook paring) of werd er één van beide vogels waargenomen (JE, NS, RV, MM, LV, WDK, WDW). Een wijfje vloog over de Schelde langs trektelpost HP op 14/4 (MM, WDW).

De enige waargenomen **havik** tijdens deze periode was te zien op 12 april boven het Uilenbos-Hove (BMo).

De **rode wouw** was tijdens de lentetrekkingen eerder een schaarse doortrekker met 4 waarnemingen in de regio:

- 1 ex op 15 april over Hove (JD)
- 1 ex op 20 april langs trektelpost HP (MM, WDW)
- 1 ex op 21 april langs trektelpost HP (WR, MM)
- 1 ex op 23 april langs trektelpost HP (MM).

Zwarte wouw was tijdens de lentetrekkingen een opvallende verschijning met min. 15 ex in april, goed voor een nieuw voorjaarsrecord. De 1ste vogel trok over de HP op 5 april, gevolgd door bijna dagelijkse waarnemingen van telkens 1 solitaire vogel. Op 23 april werden er in de loop van de dag 3 ex waargenomen, 1 ex langs trektelpost HP en 2 ex over Hemiksem/Wilrijk (MM, LVS, KDK, JP, WDW, KDL, JVR, PH).

De 4 waargenomen **blauwe kiekendieven** trokken uitsluitend door tijdens de trektellingen Hobokense Polder langs de Scheldevallei: man op 31 maart en 14 april, en wijf op 20 en 21 april (MM, WDW, WR).

Op 21 april trok een 2de kj **grauwe/steppenkiekendief** noordwaarts over Burcht, spijtig genoeg te ver van de trektellers Hobokense Polder om tot een juiste determinatie te komen (WR, MM).



Ooievaar in de vlucht - Foto: Guy Borremans

Op 20 april vloog een wijffe **grauwe kiekendief** over de Schelde-Hoboken als nieuwe soort voor de trekpost HP en het ARDEA werkingsgebied (MM, WDW, KDL).

De eerste **visarend** van 2019 trok op 7 april over Hove (SVB). Nadien volgden nog 4 waarnemingen van een overvliegende vogel langs trekpost HP op 16, 19, 22 en 24 april (MM, LVS, WDW).

Er werden op 3 plaatsen broedparen van **slechtvalk** vastgesteld: Agfa Gevaert-Mortsel, Umicore-Hoboken en Christus Koning Kerk-Kiel. Verdere info volgt in het verslag mei-juli 2019. Op de toren van de CKK broedde tot 9 april een wijffe op 3 eieren, maar werd spijtig genoeg op 15 april dood aangetroffen onder de nestplaats. Vermoedelijk was een 2de jaars mannetje met ring K3, die op 9 april het wijffe constant aanviel, de vader. Alleszins een triest verhaal (MM).

In april vlogen in totaal 5 **smellekens** langs de trekpost HP (LVS, MM, WDW). Deze kleinste Europese valk werd elders in de regio niet waargenomen.

Op 24 februari vlogen 2 **kraanvogels** over de Hobokense Polder (KN, SB).

Solitaire **houtsnippen** werden gespot op 3 plaatsen – Wilrijkse plein op 28 februari (MM), Hobokense Polder op 23 en 26 maart (DJ en LV), Hove Centrum op 18 april (JCe).

Tussen 4 maart en 13 april trokken minimum 43 **grutto's** noordwaarts



Grote zaagbek - Foto: Walter De Weger

langs de Scheldevallei en trekpost HP, waarvan 42 ex op 4 maart o.a. een groep 33 ex (JP, MM).

Een **geelpootmeeuw** vloog heen en weer over de Schelde op 12 en 16 april (LVS).

Tijdens de lentetrekking Hobokense Polder werden 2x doortrekkende **dwergmeeuwen** waargenomen: 2 ex (2de kj en adult) op 5 april (LVS) en 1 adult op 10 april (LVS).

Een **zwarte specht** vloog op 5 april laag over de Hobokense Polder tijdens de trekking (MM, LVS, WDW).

Op 19 april trok een **duinpieper** samen met 4 graspiepers door langs de trekpost Hobokense Polder (LVS). Daarmee was dit de eerste lentewaar-

neming van deze soort.

Van 6 tot 26 april noteerden we 48 **beflijsters** op doortrek, waarvan er enkele vogels korte tijd bleven pleisteren in de Hobokense Polder, langs de Schelde oever-Burcht en in het Schoonselhof-Antwerpen. Daarbij op 20 april een groep van 18 ex, de grootste die in een tijdspanne van 13 jaar trekkingen Hobokense Polder werd waargenomen (LVS, MM, WDW, RV, WDR, WM).

Op 23 april zong een **fluitier** in het Hof ter Beke-Wilrijk (RV).

Een roepend mannetje **goudvink** pleisterde op 19 februari langs de rand van het Middelheimpark-Antwerpen (WJ).

Exoten

Omwille van de schade die ze aanbrengen aan natuur en landbouw, worden de verwilderde **Canadese ganzen** in Vlaanderen zoveel mogelijk verdelgd op een diervriendelijke manier. De resultaten van de noodzakelijke ingrepen stellen we ook vast in onze regio. Groepen van 30 tot 100 en meer exemplaren, die tot de herfst van 2016 langs de Schelde heen en weer vlogen zijn verleden tijd. Als maximum aantallen noteerden we tijdens dit voorjaar 18 ex op 18 maart op Fort VI – Wilrijk (HB) en tot maximum 15 ex in de Hobokense Polder op 23 maart (MW).

Indische gans: 1 ex op 15 april en 1 koppel op 26 april Hobokense Polder (LVS).



Zwarte wouw

Tijdens de 2de helft van februari verbleef een koppel **Carolina-eend** op Fort VI – Wilrijk (RLe, HB, OF, SH)

Bij de ontsnapte siereenden blijkt de **mandarijneend** meer verspreid voor te komen in de ARDEA regio :

- Fort VI – Wilrijk, tot max. 7 ex (5 man + 2 wijf) op 13 februari (RLe)
- Hof ter Linden – Edegem, 1 à 2 man in april (PB, OF)
- Klaverblad – Wilrijk tot 3 ex begin april (PH)
- Uilenbos – Hove, 2 ex in broedbiotoop op 22 april (JC, WS)
- Frijthout – Hove, 1 koppel in broedbiotoop (zie ook in volgend verslag) (BM, JCe).

Een roepende man **goudfazant** werd op 24 april gespot in het bosgedeelte tussen de Kleine Doornstraat en het Geitenpad-Wilrijk (JVJ).

Zoogdieren: bij gebrek aan een drie-maandelijks verslag van niet-vogels vermeld ik nog graag :

Zeehond, 1 ex op 14 april (MM en WDW) en 1 ex op 21 april (WR en MM), beide op de Schelde bij trektel-post HP

In dit verslag werden volgende waarnemingen niet opgenomen wegens mogelijke verwarring met een andere soort, onwaarschijnlijk tijdstip of ontbreken van enig bewijs :

Wespendief 1 ex op 13 april, Fort VII-Wilrijk



Visarend - Foto: Walter De Weger

Zilverplevier 12 ex op 12 maart, Groen Neerland-Wilrijk

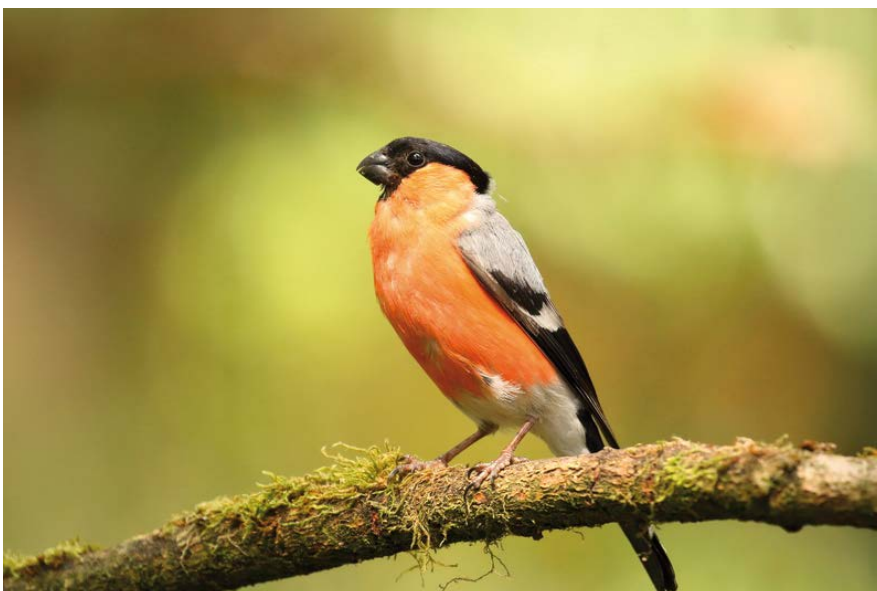
Beflijster 1 ex op 14 maart, Polderstad-Hoboken

Europese kanarie 1 zingend mannetje op 4 april, Fort V- Edegem

Waarnemers

BB Birgit Bellens
 BMo Bart Moons
 CC Chris Coeckelberg
 DJ Danny Jonckheere
 EG Eric Gruppung
 EVG Eric Van Geel
 GM Gunther Moens
 He Heggemus (sic)
 IB Ivan Bogaerts
 JC Johan Claessens
 JCe Jan Celis
 JD Julien Dua

JE Joris Elst
 JVR Joris Van Reusel
 JP Joachim Pintens
 JVR Joris Van Reusel
 JVJ John Van de Voorde
 KDK Kris De Keersmaecker
 KDL Kathy Delange
 KK Koen Kohlbacher
 KN Koen Nieuwenhuize
 LV Lamien Verstraete
 LVS Luc Van Schoor
 MM Maarten Mortier
 MW Mia Willekens
 NS Niels Schild
 OF Olivier Fuchs
 PB Philippe Barbay
 PH Peter Hofman
 PT Peter Tersago
 RLe Renée Lejeune
 RH Rens Hendrickx
 RV Robin Vermylen
 SB Stijn Baeten
 SVA Sofie Van den Audenaerde
 SH Steven Hostein
 SVB Steven Van den Bussche
 WDW Walter De Weger
 WDK Wim Dekelver
 WJ Wim Jacobs
 WM Wim Mertens
 WR Wim Roelant
 WS Wim Stappers
 WVG Wouter Van Gasse
 WVS Walter Van Spaendonk
 WDR Wout De Rouck



Goudvink (mannetje) - Foto: Guy Borremans